

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศาสตร์การระดมทุนเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน ชุมชนบ้านหนองหว้า ตำบลหนองขนาน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การระดมทุนทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนของชุมชน หมู่ 8 บ้านหนองหว้า ในจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อทดลองใช้ยุทธศาสตร์การระดมทุนทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนชุมชน หมู่ 8 บ้านหนองหว้าแบบมีส่วนร่วมของประชาชน
3. เพื่อให้ได้บทเรียนจากการกระทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการแก้ปัญหาความยากจนโดยใช้ยุทธศาสตร์การระดมทุนเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนในชุมชนหมู่ 8 บ้านหนองหว้า

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศาสตร์การระดมทุนเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนชุมชน หมู่ 8 บ้านหนองหว้า ตำบลหนองขนาน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้คือ

1. เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การระดมทุนทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนของชุมชนหมู่ 8 บ้านหนองหว้า ในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย หน่วยระบบทำงาน 4 หน่วยระบบทำงาน คือ

หน่วยระบบทำงานที่ 1 เตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน นักวิจัย นักพัฒนาประชาชน ได้ร่วมกันจัดทำประชาคม หมู่บ้านวันที่ 31 มีนาคม 2548 เวลา 19.00-20.30 น. ณ กลุ่มออมทรัพย์หมู่ 8 บ้านหนองหว้า ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องการแก้ไขปัญหาความยากจน หลังจากการสนทนากลุ่มกับชาวบ้านที่มีฐานะยากจน คือ การขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนโดยใช้ยุทธศาสตร์การระดมทุน และให้ชาวบ้านเลือกตั้งตัวแทนเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการเกี่ยวกับกองทุนได้ทั้งหมดจำนวน 7 คน แล้วร่วมกันจัดตั้งกองทุนรวมใจช่วยนักเรียนที่

มาจากครอบครัวที่ยากจนและร่วมกันร่างระเบียบข้อบังคับกองทุน พร้อมนำระเบียบข้อบังคับกองทุนไปขอคำปรึกษาชี้แนะจากนิติกรองค์การบริหารส่วนตำบลโพไร่หวาน พัฒนาการอำเภอเมืองและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขนาน โดยได้แนะนำเพิ่มเติมบางส่วนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

หน่วยระบบทำงานที่ 2 การทำประชาพิจารณ์ระเบียบข้อบังคับกองทุน นักวิจัย นักพัฒนาประชาชน คณะกรรมการได้นำระเบียบข้อบังคับกองทุนที่สมบูรณ์ถูกต้องแจกชาวบ้านและชี้แจงให้ชาวบ้านรับทราบ โดยเชิญทุกฝ่ายร่วมทำประชาพิจารณ์ ในวันที่ 23 กรกฎาคม 2548 เวลา 18.30 – 19.30 น. ณ กลุ่มออมทรัพย์ หมู่ 8 บ้านหนองหว้า และขอความคิดเห็นจากทุกฝ่ายเพื่อลงมติเห็นชอบ

หน่วยระบบทำงานที่ 3 นำระเบียบข้อบังคับกองทุนและวิธีการระดมทุนเพื่อหาเงินเข้ากองทุนไปทดลองใช้ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน นักวิจัย นักพัฒนา เชิญชวนชาวบ้านร่วมบริจาคเงินเข้ากองทุน และขอให้ชาวบ้านเสนอความคิดเห็นในรูปแบบต่างๆ ดังนี้ ขอรับบริจาคจากงานบุญ งานศพ ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดหนองหว้า คนที่มีฐานะดีในชุมชนและนอกชุมชน จัดทอดผ้าป่าการศึกษา การขายของที่ระลึก นักวิจัย นักพัฒนา ประชาชน ร่วมกันวางแผนในการระดมทุนเริ่มเดือนสิงหาคม 2548 ถึงเดือนมกราคม 2549 เป็นเวลา 6 เดือน จำนวนเงินที่ได้ 14,445 บาท จากบุคคลภายนอกชุมชนและในชุมชน หลังจากนั้นแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อกองทุนและการมีส่วนร่วมในการพัฒนายุทธศาสตร์การระดมทุน

หน่วยระบบทำงานที่ 4 ติดตามผลยุทธศาสตร์การระดมทุนเพื่อขยายโอกาสให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน นักวิจัย นักพัฒนา ประชาชน เชิญชาวบ้านร่วมกันทำประชาคมเพื่อสรุปผลการระดมทุน จำนวนเงินที่ได้ 14,445 บาท และได้มอบทุนทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนจำนวน 20 คน คนละ 500 บาท เป็นเงิน 10,000 บาท ยอดคงเหลือ 4,445 บาท นักวิจัย นักพัฒนา ประชาชน ได้ร่วมประเมินผลการมีส่วนร่วมในการพัฒนายุทธศาสตร์การระดมทุนของกลุ่มตัวอย่างและความคิดเห็นต่อกองทุน

2. เพื่อทดลองใช้ยุทธศาสตร์การระดมทุนทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนชุมชนหมู่ 8 บ้านหนองหว้าแบบมีส่วนร่วมของประชาชน

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือขึ้นมาเพื่อใช้เก็บข้อมูลนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุในการพัฒนายุทธศาสตร์การระดมทุนเป็นแบบสอบถามหลายด้าน ผลของการวิจัยมีดังต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไป

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ากลุ่มตัวอย่าง จากตาราง 4.1 แสดงให้เห็นว่าจำนวนและร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่าง เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 28.8 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.2 และพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำแนกตามช่วงอายุพบว่าส่วนใหญ่อายุ 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.3 รองลงมาอายุ 41 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.2 อายุ 61-80 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1 จำแนกตามอาชีพ พบว่าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 57.5 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย

คิดเป็นร้อยละ 23.3 และประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 9.6 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 4.1

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 71.2 รองลงมามีระดับการศึกษา อยู่ในระดับมัธยมศึกษาและปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 13.7 และระดับการศึกษาอยู่ในระดับ ปวช. หรือ ปวส. คิดเป็นร้อยละ 1.4 จำแนกตามจำนวนบุตร พบว่า ส่วนใหญ่มีบุตรจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 37.76 รองลงมามีบุตรจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 37.43 มีบุตรจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 18.87 จำแนกตามบุตรกำลังศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มีบุตรกำลังศึกษา 1 คน คิดเป็นร้อยละ 64.4 รองลงมามีบุตรกำลังศึกษา 2 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 และมีบุตรกำลังศึกษา 3 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 และมีบุตรกำลังศึกษา คิดเป็นร้อยละ 2.7 และมีบุตรกำลังศึกษา 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 จำแนกตามบุตรไม่ได้ศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาเลย คิดเป็นร้อยละ 69.9 รองลงมามีบุตรไม่ได้ศึกษา 5 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7 บุตรไม่ได้ศึกษา 6 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3 บุตรไม่ได้ศึกษา 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 และบุตรไม่ได้ศึกษา 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 และจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,001-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.0 รองลงมามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.7 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-8,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.2 รายได้ต่อเดือน 8,001 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.7 และรายได้ต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.4

2.2 ความคิดเห็นต่อกองทุนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

2.2.1 โดยรวมก่อนการทดลอง ประชาชนมีความคิดเห็นต่อกองทุนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = 4.12 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.25 หลังการทดลองประชาชนมีความคิดเห็นต่อกองทุนอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย = 4.60 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.32 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกองทุนโดยรวม ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.2 ด้านความคิดเห็นต่อกองทุน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านความเชื่อมั่นของกองทุนอยู่ในระดับมาก มี (ค่าเฉลี่ย = 4.36 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.47) รองลงมาด้านการดำเนินการกองทุนมีค่าเฉลี่ย = 4.03 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.44) ตามลำดับและน้อยที่สุด ด้านความร่วมมือของประชาชน มี (ค่าเฉลี่ย = 3.85 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.33)

หลังการทดลอง ความคิดเห็นต่อกองทุนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย = 4.60 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.32 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าด้านความเชื่อมั่นของกองทุนอยู่ในระดับมากที่สุดมี (ค่าเฉลี่ย = 4.62 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.43) และด้านประโยชน์ของกองทุนมี (ค่าเฉลี่ย = 4.62 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.38) รองลงมา ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานกองทุนมี (ค่าเฉลี่ย = 4.63 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.42) ตามลำดับและน้อยที่สุด ด้านความร่วมมือของประชาชน มี (ค่าเฉลี่ย = 4.58 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.38)

เมื่อเปรียบเทียบรายข้อพบว่าความคิดเห็นต่อกองทุนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ความคิดเห็นต่อกองทุนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนายุทธศาสตร์การระดมทุน

2.3.1 ภาพรวมก่อนการทดลอง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนายุทธศาสตร์การระดมทุน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย = 1.91 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.41 หลังการทดลองการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนายุทธศาสตร์การระดมทุน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.82 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.30) เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยภาพรวมก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนายุทธศาสตร์การระดมทุน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าระยะก่อตั้งกองทุน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 1.93 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.41) รองลงมาระยะการร่างระเบียบข้อบังคับกองทุน (ค่าเฉลี่ย = 1.91 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.45) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ และระยะการระดมทุน (ค่าเฉลี่ย = 1.88 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.50) เป็นลำดับสุดท้าย

หลังการทดลอง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนายุทธศาสตร์การระดมทุน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.82 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.30 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระยะการร่างระเบียบข้อบังคับกองทุน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 2.85 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.32) รองลงมาระยะก่อตั้งกองทุน (ค่าเฉลี่ย = 2.83 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.33) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ระยะการระดมทุน (ค่าเฉลี่ย = 2.79 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.33) เป็นลำดับสุดท้าย

เมื่อเปรียบเทียบรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนายุทธศาสตร์การระดมทุนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง การมีส่วนร่วมของประชาชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เพื่อให้ได้บทเรียนจากการกระทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการแก้ปัญหาคความยากจน ชุมชนหมู่ 8 บ้านหนองหว้า โดยใช้ยุทธศาสตร์การระดมทุนเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน

ผู้วิจัยได้บทเรียนจากการกระทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมคือ ได้เข้าใจหลักการที่จะทำให้ชุมชนเข้มแข็งในการศึกษาถึงการแก้ไขปัญหาความยากจนให้กับชุมชนมี

การช่วยเหลือเกื้อกูลกันของชุมชน มีอุดมการณ์ร่วมกันมีการรวมกลุ่มการทำกิจกรรมร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมทำประโยชน์ส่วนรวมและให้โอกาสกับประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตและสามารถนำไปปรับใช้กับการประกอบอาชีพของตนอย่างดี

การอภิปรายผล

จากการศึกษาการวิจัยยุทธศาสตร์การระดมทุน เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน หมู่ 8 บ้านหนองหัว สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การระดมทุนทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนในชุมชนหมู่ 8 บ้านหนองหัวแบบมีส่วนร่วมของประชาชน

ผลการวิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์การระดมทุนทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนในชุมชนหมู่ 8 บ้านหนองหัว มีหน่วยระบบทำงาน 4 หน่วยระบบทำงานดังนี้

1. เตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน
2. การทำประชาพิจารณ์ระเบียบข้อบังคับกองทุน
3. นำระเบียบข้อบังคับกองทุนและวิธีการระดมทุนเพื่อหาเงินเข้ากองทุนไปทดลองได้
4. ติดตามผลการระดมทุน

ซึ่งสอดคล้องกับหลักวิชาเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาของ (เนลิยว บุรีภักดี, 2546 : 12-13) ขั้นตอนการดำเนินงาน 1. การเลือกหน่วยท้องถิ่นที่มีปัญหาเชิงพัฒนา 2. การวิเคราะห์ปัญหาเชิงพัฒนา 3. การระบุปัญหาเป้า 4. การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา 5. การทดลองต่อไปและสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ช่อผกา อุ่นอบ, 2548) การวิจัยสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองทุนหมู่บ้านโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุน หมู่บ้านคลองเก่า หมู่ 5 ตำบลบ่อนอก อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (จันทิมา ทับทอง, 2548) การวิจัยสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองทุนหมู่บ้านโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองปู หมู่ 9 ตำบลบ่อนอก อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อทดลองใช้ยุทธศาสตร์การระดมทุนทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนในชุมชนหมู่ 8 บ้านหนองหัว แบบมีส่วนร่วมของประชาชนในการระดมทุนเพื่อหาเงินเข้ากองทุน โดยความร่วมมือของนักวิจัย นักพัฒนา ประชาชน ตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงเดือนธันวาคม 2548 ได้เงินเข้ากองทุนจำนวน 14,445 บาท ได้จัดสรรให้นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนจำนวน 20 คน คนละ 500 บาท เป็นจำนวนเงิน 10,000 บาท คงเหลืออีก 4,445 บาท ได้ใช้ระเบียบข้อบังคับกองทุนเป็นหลักปฏิบัติในการจัดสรรทุน หลังจากการมอบทุนการศึกษาแล้วได้ให้ประชาชนกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อกองทุนและการมีส่วนร่วมในการระดมทุนพบว่า

ความคิดเห็นต่อกองทุนของกลุ่มตัวอย่างภายหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความคิดเห็นต่อกองทุนในภาพรวม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง (ตารางที่ 4.9) แต่เมื่อพิจารณารายด้าน และรายข้อพบว่า มีทั้งข้อที่แตกต่างและข้อที่ไม่แตกต่างกันมีคะแนนความคิดเห็นต่อกองทุนในระดับมาก ทั้งก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ได้แก่ มีการระดมทุนจากชุมชนจากองค์กรเพื่อใช้ในการจัดสรรให้นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน การเก็บรักษาเงินกองทุนกระทำอย่างเปิดเผย การพิจารณาผู้รับทุนกระทำด้วยความโปร่งใสและยุติธรรมตามระเบียบของกองทุนมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นของกองทุนการระดมทุนที่มีคณะกรรมการมีชาวบ้าน นักวิจัย นักพัฒนาหน่วยงานรัฐบาล อบต. และหน่วยงานเอกชน ร่วมกันทำงานอย่างเต็มใจเสียสละ มีความรับผิดชอบ

ผลของแบบสอบถามการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อกองทุนของกลุ่มตัวอย่างภายหลังการทดลอง พบว่า 1. ด้านบุคลากรที่ปฏิบัติงานกองทุน 2. ด้านระเบียบข้อบังคับกองทุน 3. ด้านการดำเนินการกองทุน 4. ด้านความร่วมมือของประชาชน 5. ด้านความเชื่อมั่นของกองทุน 6. ด้านประโยชน์ของกองทุน ก่อนการทดลองอยู่ในระดับมาก หลังการทดลองอยู่ในระดับมากที่สุด โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อกองทุน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของไมเออร์ Maier (1965 : 54) กล่าวว่า เป็นการประเมินค่าของเหตุการณ์จริงเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือพฤติกรรมหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะการประเมินค่าหรือการแปลความที่ได้แสดงออก เป็นต้น และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุชา จันทรเฒ และสุรางค์ จันทรหอม (2524) ได้สรุปความหมายของความคิดเห็นได้ว่าความคิดเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งคนเรามีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไปความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนายุทธศาสตร์การระดมทุนเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนของกลุ่มตัวอย่างภายหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการมีส่วนร่วมในการพัฒนายุทธศาสตร์การระดมทุนในภาพรวม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง (ตารางที่ 4.14) แต่เมื่อพิจารณารายข้อของการมีส่วนร่วมในการพัฒนายุทธศาสตร์การระดมทุนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลของแบบสอบถามการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการพัฒนายุทธศาสตร์การระดมทุนเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน หมู่ 8 บ้านหนองหว้า พบว่า ก่อนการทดลองการมีส่วนร่วมในการพัฒนายุทธศาสตร์การระดมทุน เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง หลังการทดลองการมี

ส่วนร่วมในการพัฒนายุทธศาสตร์การระดมทุนอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กมล สดประเสริฐ (2540 : 9) กล่าวถึงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมหรือ PAR ว่าปรัชญาเพื่อ มุ่งช่วยเหลือกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม เชื่อในความสามารถและหาวิธีแก้ปัญหของตน การตัดสินใจทางด้านการศึกษาคควรเน้นการศึกษาที่ช่วยให้คนเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์สูงสุด และ สอดคล้องกับแนวคิดของกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2538 : 8-24) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมตาม ความหมายของนักพัฒนาว่า การที่ประชาชน สมาชิกของชุมชนกับผู้วิจัยผู้ปฏิบัติได้มีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ร่วมประเมินปัญหาและความต้องการของชุมชน มีการสำรวจทรัพยากรในชุมชน ซึ่งรวมทั้งทรัพยากรจากธรรมชาติ และทรัพยากรมนุษย์ทั้งภายในและภายนอกชุมชน ได้แก่ องค์กร หน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่มีการวางแผนในการแก้ปัญหา ดำเนินการติดตามผลและสุดท้ายคือประเมินผล ทั้งหมดเป็นการทำงานร่วมกันของทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากชาวบ้าน ประชาชน และสมาชิกของ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

ซึ่งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ วิชากร เค้นเหมือนวงศ์ (2543 : บทคัดย่อ) การศึกษา เรื่องประชาคมชุมชน : พลวัตการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเพื่อพึ่งพาตนเอง ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้าน 2 แห่ง ในอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยและ เงื่อนไขที่ทำให้ชุมชนประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว การปรับตัวของไปในแนวทางพึ่งตนเอง ศึกษา แนวคิดการพึ่งตนเองโดยชุมชนได้จัดการและสร้างกระบวนการเพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม และสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชน ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของชุมชนอย่างเป็นพลวัต และได้้นำแนวคิดของการประชาสัมพันธที่เข้มแข็งมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไข ของความเป็นชุมชนที่สามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมานพ สุขจ้อย (2545 : บทคัดย่อ) การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบ กระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาชุมชนแบบองค์รวม พร้อมทั้งศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่มีผลต่อการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้และปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งได้ประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ได้นำรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน (การจัดการขยะชุมชน) มาเป็นเครื่องมือ ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ผลการวิจัยพบว่า สามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีนับตั้งแต่การศึกษาสภาพปัญหาชุมชน การวิเคราะห์ปัญหา การหาทางเลือกหรือกำหนดทางเลือกในการแก้ไข ปัญหา การดำเนินการตามทางเลือก การติดตามประเมินผล และการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่อไป จุดเด่นคือ ชุมชนได้กำหนดทางเลือกที่เมื่อนำมาใช้แล้ว สามารถแก้ไขปัญหที่ทับซ้อนอยู่ นั่นคือ การดำเนินกิจกรรมเดียวสามารถแก้ปัญหในหลายด้านไปพร้อมกัน เงื่อนไขที่มีผลต่อการพัฒนารูปแบบ กระบวนการเรียนรู้

ผลของการมีส่วนร่วมในการพัฒนายุทธศาสตร์การระดมทุน เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน ในภาพรวมหลังการทดลอง อยู่ในระดับมาก ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดของ กมล สูดประเสริฐ (2540 : 9) ซึ่งเชื่อว่าการมีส่วนร่วมจะช่วยแก้ปัญหาได้ และแนวคิดของกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2538 : 8-24) การแก้ปัญหาต่างๆ เป็นการร่วมกันของทุกฝ่าย งานวิจัยของ วิชากร เค้นเหมื่อนวงศ์ (2543) ได้ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ มานพ สุขจ้อย (2545) ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เกี่ยวกับเรื่องการพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาชุมชน การวิเคราะห์ปัญหา การหาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนุช สังวาล (2546) กระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยพร ชุมจันทร์ (2546) กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพัฒนาหลักการท้องถิ่นโดยมีส่วนร่วมของนักวิจัย ผู้บริหาร โรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง

จะเห็นได้ว่าปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนแต่ละแห่ง สามารถแก้ไขปัญหได้ด้วยวิธีการมีส่วนร่วมของ นักวิจัย นักพัฒนา ประชาชน ในชุมชนของเขาเอง ดังปรากฏในแนวคิดและในผลงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ดังที่กล่าวมาแล้ว

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อให้ได้บทเรียนจากการกระทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มาใช้ในการแก้ปัญหาคความยากจนโดยใช้ยุทธศาสตร์การระดมทุน เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนของชุมชน หมู่ 8 บ้านหนองหว้า

ผลที่ได้ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งการรวมกลุ่มกันทำให้เกิดการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันช่วยเหลือเกื้อกูลกันทำกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (อ้างถึงใน ปิยะ ประทีป รัตภูมิ, 2546 : 9-10) ในแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนและสามารถพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของตนเองในครอบครัวและชุมชนให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการบริหารจัดการองค์กรระดับต่างๆ ด้านบริหารจัดการเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนสามารถแบ่งได้เป็นระดับดังนี้

1.1 องค์กรระดับหมู่บ้านควรถูกกำหนดแผนงานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการระดมทุนเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนให้ชัดเจน

1.2 องค์การบริหารระดับโรงเรียนควรมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นด้านอาชีพ เช่น หลักสูตรการเลี้ยงสัตว์ การปลูกผัก การขยายพันธุ์ การประดิษฐ์เศษวัสดุ เป็นต้น เป็นการสร้างรายได้ให้กับนักเรียน

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรพิจารณาสนับสนุนงบประมาณในการจัดการด้านการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนโดยจัดตั้งกองทุนในแต่ละปี

1.4 องค์การบริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา ควรดำเนินการประชาสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการระดมทุน เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบซึ่งส่งผลให้ประชาชนมีการตื่นตัวเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

1.5 องค์การบริหารระดับจังหวัด เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนมากยิ่งขึ้น เพราะพลังประชาชนสามารถขับเคลื่อนให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมาย

1.6 องค์การบริหารส่วนกลาง ให้เด็กนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการวาดภาพหรือเรียงความส่งไปยังส่วนกลางเพื่อรับทุนการศึกษาเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยและพัฒนาโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยการใช้ยุทธศาสตร์อื่นในการวิจัยเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน

2.2 ควรมีวิจัยเชิงทดลองกับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนโดยทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นรูปแบบของอาชีพเสริมและได้เรียน

2.3 ควรมีการศึกษาโครงสร้างทางครอบครัวสาเหตุนำสู่ความยากจนของนักเรียนประเภทนี้ เช่น ย้ายถิ่นที่อยู่ ครอบครัวแตกแยก ปัญหาหนี้สิน ปัญหาที่ทำกิน เป็นต้น